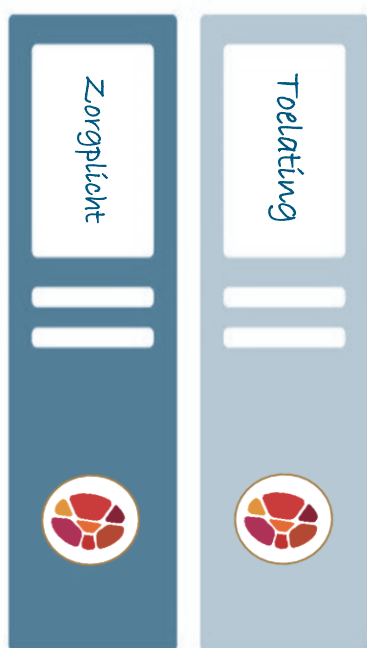

BROCHURE

Zorgplicht en toelatingsbeleid

Door: mr. drs. J. (Jaco) van den Brink, BVD advocaten
Voor: Berséba – Reformatorisch Passend Onderwijs
Datum: 26 september 2022
N.a.v.: Berséba directeurenmiddag 7 september 2022

Inhoud

- 1.1 Gelijke kansen
- 1.2 Nieuwe beleidsvoornemens
- 1.3 Inhoud zorgplicht
- 1.4 Wanneer zorgplicht?
- 1.5 Toelating s(b) o
- 1.6 Juridisch knelpunt rond schorsing en TLV-aanvraag
- 1.7 Vragen in de praktijk

1. Gelijke kansen

- 1.1 *Het ideaal van passend onderwijs* houdt in dat er voor elk kind een passende plek voor zijn/haar ondersteuningsbehoefte te vinden is, is het niet op de ene school dan wel op de andere, is het niet in het regulier dan wel in het speciaal onderwijs. Samenwerkingsverbanden spelen daarbij de makelaarsrol, het Ondersteuningsplan de routekaart, en het Schoolondersteuningsprofiel (binnenkort onderdeel van de Schoolgids) het uithangbord van elke school. Overigens, in de praktijk blijkt dit ideaal lang niet altijd evenzeer haalbaar.
- 1.2 *Het ideaal van gelijke kansen* krijgt vooral de laatste jaren veel aandacht en is een veelzijdig onderwerp. Meestal gaat het erom dat kinderen met meer ondersteuningsbehoefte of uit kansarmere gezinnen toch dezelfde mogelijkheden krijgen hun talenten in diploma's om te zetten.
- 1.3 *Ideaal van inclusief onderwijs*: over de inhoud en reikwijdte hiervan is meer discussie, maar over het algemeen is de gedachte dat het goed is om kinderen – waar mogelijk – aan het regulier onderwijs te laten deelnemen, ook als ze beperkingen hebben.
- 1.4 *Regionalisering (LEA)*: belangrijke trend (waar Berséba als landelijk reformatorisch samenwerkingsverband minder makkelijk bij aansluit) is dat OCW en gemeenten veel aansturen op regionale aanpak van onderwijs-zorg-vraagstukken.
- 1.5 *Transparant toelatingsbeleid* en de brief aan onderwijsbesturen van het Ministerie van OCW d.d. 17 maart 2022: in deze brief vraagt minister Wiersma nadrukkelijk aandacht voor het belang van een transparant en eerlijk toelatingsbeleid, ten behoeve van gelijke kansen voor alle kinderen. Hoofdpunten hieruit:
  - Toelatingsbeleid moet vindbaar/toegankelijk zijn;
  - Weigering moet schriftelijk en gemotiveerd gebeuren, logisch voortvloeiend uit het beleid;
  - Pas op met 'wegadviseren', het ontmoedigen van ouders uit kansarmere milieus om het kind aan te melden;
  - Laat de vrijwillige ouderbijdragen nooit een belemmering zijn.

2. Nieuwe beleidsvoornemens

- 2.1 Onderwijszorgarrangementen: op dit moment loopt er een experiment met onderwijszorgarrangementen waarbij er in dat kader meer mogelijkheden zijn om onderwijs en zorg (bijvoorbeeld op een zorgboerderij) in elkaar te schuiven en bijvoorbeeld niet gebonden te zijn aan regels over onderwijstijd en kerndoelen.
- 2.2 Wetsvoorstel "Versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs" in consultatie met de volgende maatregelen:
- Hoorrecht leerling bij OPP (ook in het PO)
  - Onafhankelijk steunpunt ouders/leerlingen in elk SWV
  - Ondersteuningsmogelijkheden in de schoolgids (i.p.v. SOP)
- 2.3 *In* het schooljaar 2022/2023 komt er een landelijke norm voor de omvang van de basisondersteuning op een school (het niveau van ondersteuning dat mogelijk is voor kinderen op school zonder dat er een OPP en/of arrangement nodig is).

3. Inhoud zorgplicht

- 3.1 De zorgplicht passend onderwijs houdt in dat een school bij aanmelding van een kind met een ondersteuningsbehoefte de volgende drie vragen moet onderzoeken.
- 1. Wat is de ondersteuningsbehoefte van het kind? Kan de school naar verwachting voldoen aan ondersteuningsbehoefte?**
(Als dit nog niet vastgesteld kan worden, moet school het kind dus toelaten en kan die vraag later met de ervaring op school opnieuw gesteld en beantwoord worden.)
  - 2. Zo nee, kan de school met behulp van het samenwerkingsverband voldoen aan de ondersteuningsbehoefte?**
  - 3. Zo nee, welke school kan en wil het kind wel toelaten?**
School mag een aangemeld kind dus pas weigeren als er een andere (passende) school gevonden is die wel bereid is het kind toe te laten.

4. Wanneer zorgplicht?

- 4.1 Wet op het primair onderwijs (Wpo) en Bekostigingsbesluit Wpo:
School van aanmelding heeft zorgplicht. Tenzij er geen plek is of geen mogelijkheid vanwege identiteit.
- 4.2 Dus stappenplan: is er zorgplicht?

Stap 1:	Is er een schriftelijke aanmelding?
Stap 2/3:	Is er plaatsruimte? Onderschrijven c.q. respecteren ouders de identiteit? Dan is er zorgplicht.
Stap 4:	Werken de ouders in redelijkheid mee aan het aanleveren van juiste informatie? Zo nee, dan eindigt alsnog de zorgplicht.

- 4.3 Belangrijk verschil: open of gesloten toelatingsbeleid. In beide gevallen is van belang dat de *criteria m.b.t. onderschrijven c.q. respecteren van de grondslag* gelijkelijk worden toegepast bij aanmelding van kinderen met een ondersteuningsbehoefte.

Gesloten toelatingsbeleid: kind kan worden toegelaten als ouders van harte instemmen met de grondslag en met ondertekening er blijk van geven de grondslag (en evt. identiteitsverklaring) te onderschrijven.

Open toelatingsbeleid: kind kan worden toegelaten als ouders ten minste te kennen geven de grondslag te zullen respecteren. Dat betekent vooral:

- Geen bezwaar tegen alle Bijbelgebonden activiteiten/lesinhoud op school en in het huiswerk;
- Geen bezwaar tegen de Bijbelgebonden schoolregels;
- Geen discussie over de grondslag, ook niet in de MR.

Het identiteitsgebonden toelatingsbeleid vraagt in beginsel om een consequente toepassing, maar dat betekent vooral dat het niet willekeurig mag zijn. Maatwerk en uitzonderingen zijn zeker mogelijk.

- 4.4 Wat betekent: 'geen plaatsruimte'?

- Dat kan in principe alleen als 'weigeringsgrond' gelden als er vooraf een criterium is vastgesteld van wanneer de school 'te vol' wordt. Bijvoorbeeld: 'er is maximaal ruimte voor twee eerste groepen van elk hoogstens ca. 27-30 leerlingen'.
- Zie ook vraag 8.4 hieronder.

5. Toelating s(b)o

- 5.1 Enkele specifieke regels:

- Toelaatbaarheidsverklaring nodig
- Toelating mag niet geweigerd worden op denominatieve gronden, tenzij ouders weigeren de grondslag te respecteren/onderschrijven. Dit staat zo in de wet, maar wat het betekent is niet helemaal duidelijk. Mogelijk betekent dit dat, wanneer ouders zelf aangeven de grondslag te onderschrijven, het dan als school niet meer mogelijk is om in een gesprek te polsen of dit ook volledig en van harte is.
- Dove of slechthorende kinderen kunnen vanaf hun 2^e jaar worden aangemeld
- Cluster 1-2: andere bepaling over ondersteuningsbehoefte bij toelating: onderzoek en rapport door Commissie van Onderzoek.

6. Juridisch knelpunt rond schorsing en TLV-aanvraag

- 6.1 Het [advies](#) van de Geschillencommissie Passend Onderwijs (GPO) d.d. 3 mei 2022 illustreert een vaker voorkomend knelpunt. Als het op school echt niet meer gaat met een leerling, en met ouders is helaas geen constructief overleg mogelijk over een doorverwijzing, mag school zonodig éézijdig een toelaatbaarheidsverklaring aanvragen. Als die binnen is, een andere school zich schriftelijk bereid verklaard heeft het kind toe te laten, en school ook een duidelijk geëvalueerd OPP heeft waaruit de handelingsverlegenheid blijkt, mag school juridisch gezien het kind verwijderen. Maar eerder niet.

Het komt voor dat een school dit nog niet geregeld heeft, maar het echt niet meer houdbaar is in de klas. Dan wordt het kind soms geschorst / thuis gehouden, maar dat mag in het PO wettelijk nooit langer dan voor 5 dagen. (Wel is wettelijk toegestaan, mits goed onderbouwd, om het kind buiten de klas maar wel in school op te vangen.)

7. Vragen in de praktijk

7.1 Wanneer is sprake van aanmelding?

- Aanmelding moet schriftelijk zijn. Een telefoontje kan geen aanmelding zijn. Een mail met enkel getoonde interesse ook niet. Aanmelding is dus een ingevuld en ondertekend aanmeldformulier.

Het kan natuurlijk zijn dat ouders een e-mail sturen om het kind aan te melden. Als in die mail alle vragen uit het aanmeldformulier beantwoord zijn, kan dat als aanmelding worden gezien (hoewel u dan nog steeds van ouders mag verlangen om een ondertekend formulier af te geven). Als die e-mail nog niet alle vragen beantwoordt, is er nog geen volledige aanmelding.

- Ouders moeten – desgevraagd – ook naar waarheid aangeven of ze het kind op meerdere scholen hebben aangemeld, en zo ja, of uw school de 1^e voorkeur heeft. Als dat niet zo is, hoeft u de aanmelding (nog) niet in behandeling te nemen.

7.2 Mag u als directeur, bij interesse door ouders vooraf, de vraag stellen of het kind zich wel thuis zal voelen op school en of een andere school niet beter is?

Als dit louter te maken heeft met enige afstand tussen school en ouders qua identiteit, en de vraag dus ook terug te voeren is op het identiteitsgebonden toelatingsbeleid, mag dit.

Als die vraag te maken heeft met andere aspecten (zoals ondersteuningsbehoefte) is dit een vorm van 'wegadviseren'. Dat is een niet-toegelaten ontduiking van de wettelijke toelatingsregels.

7.3 Wat is de rol van het SOP (later: ondersteuningsmogelijkheden in schoolgids)?

Daarin staan de vormen van ondersteuning die school (wel en niet) kan bieden. Je kunt een leerling niet weigeren vanwege behoefte aan een ondersteuning waarin de school volgens het SOP wel kan voorzien.

7.4 **Mag er een 'maximumaantal' zorgleerlingen worden toegelaten?**

In beginsel niet. De GPO zegt hierover in het [advies](#) d.d. 26 juli 2021:

"In het schoolondersteuningsplan opnemen dat een leerling met extra ondersteuningsbehoefte niet wordt geplaatst in een groep waarin al twee leerlingen een arrangement hebben, verdraagt zich niet met de uitgangspunten van passend onderwijs. De mogelijkheden van een leerling dienen het uitgangspunt van begeleiding te zijn. Onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van de leerling zal duidelijk maken welke begeleiding nodig is en of deze begeleiding kan worden geboden. De school heeft niet gemotiveerd waarom zij, gezien de ondersteuningsbehoefte van de leerling, niet de noodzakelijke begeleiding kan bieden."

De vraag is wel of hierover niet meer genuanceerde jurisprudentie zal volgen. Het is immers goed voorstelbaar dat het voor school wel veel verschil maakt of een klas veel of weinig zorgleerlingen heeft. Nu moet die onzekerheid worden verdisconteerd in het maximaal aantal leerlingen per groep dat kan worden toegelaten (als er tenminste een capaciteitsbeleid is, zie hierboven). Als in dat capaciteitsbeleid enige marge wordt aangehouden voor een ongeveer-maximumaantal leerlingen per groep, kan de concrete uitkomst wellicht wel afhangen van de zorgzwaarte.

7.5 **Wat geldt als een leerling wordt aangemeld die (nog) staat ingeschreven bij een andere school?**

GPO: ook dan heeft de school van nieuwe aanmelding de zorgplicht.

7.6 **Hoeveel onderzoek is nodig naar ondersteuningsbehoefte?**

- School mag gebruik maken van eerdere gegevens. Als bekend is dat ouders hierover relevante documenten hebben, mag school die opvragen.
- School mag de conclusie alleen baseren op eerdere gegevens voor zover deze een "volledig en actueel beeld" geven.
- Overleg met ouders is een noodzakelijke onderzoeksstap.

7.7 **Wat als ouders niet alle informatie geven?**

Als ouders informatie/documenten weigeren te verstrekken die wel nodig zijn voor de beoordeling mag de toelating worden geweigerd.

7.8 **Is een tijdelijke / voorwaardelijke toelating mogelijk?**

- Nee. Toelating is toelating.
- Wel kan het natuurlijk zijn dat school twijfels heeft of het lukt, en dan is het ook goed om die twijfels te uiten. Maar als het niet lukt, is de wettelijke route nodig om het kind naar een andere school te krijgen. Doorgaans doordat ouders het kind ergens anders aanmelden.

In het uiterste geval: als de handelingsverlegenheid van school goed aantoonbaar is (met een geëvalueerd OPP), en school zijn best gedaan heeft om ouders in het traject 'mee te nemen', en een andere school bereid gevonden is de leerling toe te laten, mag een leerling worden verwijderd.

- Wel is een 'voorlopige plaatsing' mogelijk: als het niet lukt om binnen de vereiste 10 weken een beslissing te nemen over toelating, moet het kind voorlopig worden geplaatst, in afwachting van de toelatingsbeslissing. Is die negatief, dan is het kind niet toegelaten en moet het dus school ook verlaten.

7.9 **Onder welke voorwaarden is weigering mogelijk?**

- Voldoende onderzoek, voldoende motivering; schriftelijk.
- Eerst overleg met ouders.
- Een andere school moet zich schriftelijk bereid verklaard hebben de leerling toe te laten. (Die andere school is niet verplicht om mee te werken. In de praktijk is er vaak wel welwillendheid omdat je elkaar wederkerig nodig kunt hebben als scholen/schoolbesturen.)

N.B.: je moet als school proberen om de keuze voor de school/scholen die benaderd worden, samen met ouders te maken. Werken ouders aan die vraag niet mee, dan mag je hierin zelf keuzes maken. Je hoeft met het weigeringsbesluit ook niet te wachten tot ouders hun kind ook daadwerkelijk bij die andere school aanmelden.

- Een weigeringsbeslissing moet kenbaar maken dat ouders bezwaar kunnen maken (binnen 4 weken) bij het bevoegd gezag van de school, en/of bij de Geschillencommissie Passend Onderwijs.

— — — —

Contactgegevens onderwijsadvocaten BVD advocaten

Mr. A. (Arjan) Klaassen

✉ klaassen@bvd-advocaten.nl

☎ 0342 74 07 01

Mr. drs. J. (Jaco) van den Brink

✉ brink@bvd-advocaten.nl

☎ 0342 74 07 07